

Înalta Curte de Casație și Justiție - ÎCCJ

Decizia nr. 22/2020 privind examinarea sesizării formulate de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală prin Încheierea de ședință din data de 11 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 12.265/299/2019

În vigoare de la 06 octombrie 2020

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 907 din 06 octombrie 2020. Formă aplicabilă la 07 octombrie 2020.

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

Dosarul nr. 856/1/2020

S-a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală prin Încheierea de ședință din data de 11 martie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 12.265/299/2019, prin care, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea dezlegării de principiu a următoarei chestiuni de drept: "În cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică: 1) Aplicarea întâi a regulilor recidivei postcondamnatorii cu privire la pedepsele stabilite pentru infracțiunile (B) și (C), rezultanta fiind ulterior contopită, potrivit regulilor concursului de infracțiuni, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (A), concurentă atât cu infracțiunea (B), cât și cu infracțiunea (C)? sau 2) Aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicabile ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C), considerând că intervenția recidivei duce la ruperea concurenței dintre infracțiunile (A) și (C)?"

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 36 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată a participat doamna magistrat- asistent Ana-Maria Deaconescu-Belulescu, magistrat-asistent în cadrul Secției penale, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de domnul procuror Teodor Manea.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 856/1/2020 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

În continuare, magistratul-asistent a arătat că, potrivit dispozițiilor luate de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Încheierea de ședință din data de 16 iunie 2020, la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, doamna judecător Simona Cristina Neniță, completat pe fond.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, solicită domnului procuror Teodor Manea să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 856/1/2020.

Pe fondul chestiunii de drept, reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a precizat că mecanismul de determinare a pedepsei rezultante aplicabil în ipoteza în care, după comiterea infracțiunii care constituie al doilea termen al recidivei, se descoperă o infracțiune, concurentă cu cea de la primul termen al recidivei, dar și cu cea de la termenul al doilea, constă în contopirea, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, a pedepsei de la primul termen cu pedeapsa pentru infracțiunea nou-descoperită, iar apoi la această rezultată se va adăuga pedeapsa de la termenul al doilea al recidivei postcondamnatorii.

În acest sens a arătat că, prin raportare la dispozițiile art. 79 alin. (2) din Codul penal, cauza de agravare a concursului de infracțiuni se aplică anterior cauzei de agravare privind recidiva postcondamnatorie.

Totodată, a menționat că argumentele Înaltei Curți de Casație și Justiție expuse în Decizia nr. 42 din 13 octombrie 2008 pronunțată în recurs în interesul legii își păstrează valabilitatea și în prezent.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, reținându-se dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Curtea de Apel București - Secția a II-a penală a dispus, prin Încheierea din data de 11.03.2020 pronunțată în Dosarul nr. 12.265/299/2019, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept:

"În cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică:

Aplicarea întâi a regulilor recidivei postcondamnatorii cu privire la pedepsele stabilite pentru infracțiunile (B) și (C), rezultanta fiind ulterior contopită, potrivit regulilor concursului de infracțiuni, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (A), concurentă atât cu infracțiunea (B), cât și cu infracțiunea (C)? sau

Aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicabile ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C), considerând că intervenția recidivei duce la ruperea concurenței dintre infracțiunile (A) și (C)?"

II. Expunerea succintă a cauzei și soluția propusă de instanța care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin Sentința penală nr. 788 din 19 noiembrie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București, în temeiul art. 228 alin. (1) raportat la art. 229 alin. (3) lit. f) din Codul penal cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 43 alin. (1) din Codul penal și aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală s-a dispus condamnarea inculpatului S.C.A. la 3 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de furt calificat în stare de recidivă postcondamnatorie (faptă din 25.03.2019) și 5 ani pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal.

În baza art. 332 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 41 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 43 alin. (1) din Codul penal și aplicarea art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, inculpatul SCA a fost condamnat la 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de distrugere sau semnalizare falsă în stare de recidivă postcondamnatorie (faptă din 25.03.2019) și 3 ani pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal.

În baza art. 39 alin. (1) din Codul penal s-a aplicat inculpatului pedeapsa cea mai grea de 3 ani închisoare, la care s-a adăugat un spor de o treime din cealaltă pedeapsă stabilită (1/3 din 2 ani închisoare), inculpatul urmând să execute o pedeapsă rezultantă de 3 ani și 8 luni închisoare și 5 ani pedeapsa complementară a interzicerii exercitării drepturilor prevăzute de art. 66 alin. (1) lit. a) și b) din Codul penal.

S-a constatat că prin Sentința penală nr. 2.333 din 8 noiembrie 2018 a Tribunalului București, definitivă prin Decizia penală nr. 450/A din 1 aprilie 2019 a Curții de Apel București - Secția a II-a penală, a fost anulată liberarea condiționată dispusă prin Sentința penală nr. 2.527 din 20 noiembrie 2018, pronunțată de Judecătoria Ploiești cu privire la condamnarea la pedeapsa de 1 an, 10 luni și 470 de zile închisoare, aplicată prin Sentința penală nr. 95 din 27 februarie 2018 a Judecătoriei Sectorului 6 București, definitivă prin Decizia penală nr. 537 din 18 aprilie 2018 a Curții de Apel București - Secția a II-a penală.

În baza art. 43 alin. (1) din Codul penal s-a adăugat la pedeapsa rezultantă de 3 ani și 8 luni închisoare pedeapsa de 4 ani, 6 luni și 480 de zile închisoare la care inculpatul a fost condamnat prin Sentința penală nr. 2.333 din 8 noiembrie 2018 a Tribunalului București, definitivă prin Decizia penală nr. 450/A din 1 aprilie 2019 a Curții de Apel București, inculpatul SCA urmând să execute în final pedeapsa de 8 ani, 2 luni și 480 de zile închisoare.

În fapt, s-a reținut că, la data de 25.03.2019, în jurul orelor 15,30, inculpații DMI și SCA au sustras cabluri electrice ce alimentează semnalele de dirijare a traficului feroviar și, din cauza aducerii în stare de neîntrebuințare a semnalelor, au pus în pericol siguranța feroviară.

Împotriva sentinței penale a Judecătoriei Sectorului 1 a declarat apel inculpatul SCA, cauza formând obiectul Dosarului nr. 12.265/299/2019 al Curții de Apel București.

La termenul din 11.03.2020, instanța de apel a repus cauza pe rol pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor art. 475 din Codul de procedură penală, cu soluționarea de principiu a problemei de drept menționate.

III. Opinia instanței care a formulat sesizarea

S-a apreciat admisibilă sesizarea, fiind îndeplinite cerințele legale impuse de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, iar, pe fond, nu a formulat un punct de vedere pentru a nu se antepunța asupra soluției ce urmează a fi dată în cauză.

IV. Punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

S-a apreciat sesizarea inadmisibilă întrucât nu pot face obiect al chestiunii de drept sesizările care combină elemente de fapt și de drept sau care pun în discuție aspecte concrete ale contextului cauzei și a căror dezlegare ar presupune inevitabil un examen al situației concrete care, de altfel, aparține în exclusivitate judecătorului fondului.

Pe fond, s-a concluzionat că mecanismul de determinare a pedepsei rezultante aplicabil în ipoteza în care, după comiterea infracțiunii care constituie al doilea termen al recidivei, se descoperă o infracțiune concurentă cu cea de la primul termen al recidivei, dar și cu cea de la termenul al doilea, constă în contopirea, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, a pedepsei de la primul termen cu pedeapsa pentru infracțiunea nou-

descoperită, iar apoi la această rezultată se va adăuga pedeapsa de la termenul al doilea al recidivei postcondamnatorii.

V. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele de judecată arondate

A. Cu privire la condițiile de admisibilitate a sesizării, s-a apreciat de către Curtea de Apel Oradea că problema de drept invocată vizează exclusiv modul de aplicare a unor dispoziții legale în cauza penală cu care a fost investită instanța de trimitere și nu reprezintă o veritabilă chestiune de drept care să justifice apelarea la mecanismul întrebării prealabile.

B. Sub aspectul fondului sesizării s-au conturat următoarele opinii:

1. Într-o primă opinie s-a apreciat că tratamentul sancționator se aplică în conformitate cu modalitatea descrisă la pct. 2 de către instanța de trimitere.

Astfel, se vor contopi potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni pedeapsa aplicată pentru infracțiunea ce constituie primul termen al recidivei (B) și pedeapsa pentru infracțiunea concurentă cu cele care reprezintă termenele recidivei postcondamnatorii (A), iar apoi la această pedeapsă rezultată se va adăuga pedeapsa stabilită pentru infracțiunea care constituie al doilea termen al celei din urmă pluralități (C).

Prin urmare, infracțiunea concurentă (A) atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen al recidivei postcondamnatorii (C) va face parte din structura primului termen al recidivei.

S-a arătat că soluția expusă conferă totodată prioritate de aplicare dispozițiilor art. 40 din Codul penal privind contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente, în acord cu dispozițiile art. 79 alin. (2) din Codul penal care reglementează concursul între cauzele de agravare: "Dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la circumstanțele agravante, infracțiunea continuată, concurs sau recidivă."

În susținerea acestei soluții s-au invocat dispozițiile Deciziei nr. 42/2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată într-un recurs în interesul legii, prin care s-a stabilit că "infracțiunile săvârșite în stare de recidivă nu pot fi considerate în concurs cu cele comise mai înainte ca hotărârea anterioară să fi rămas definitivă".

De asemenea s-a făcut trimitere și la dispozițiile Deciziei nr. 14 din 12 iunie 2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală potrivit căroră "dispozițiile art. 43 alin. (2) din Codul penal presupun ca toate infracțiunile concurente să fie săvârșite după condamnarea definitivă neexecutată sau executată parțial, acestea nefiind aplicabile în ipoteza în care una dintre infracțiuni este în concurs și cu cea care constituie primul termen al recidivei".

În acest sens s-au pronunțat următoarele instanțe: Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Timișoara, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Brașov, Tribunalul București și instanțele arondate, Tribunalul Giurgiu și instanțele arondate, Tribunalul Ialomița și instanțele arondate, Tribunalul Ilfov și instanțele arondate, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Timiș, Tribunalul Constanța, Tribunalul Galați, Tribunalul Brăila, Tribunalul Sibiu, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Judecătoria Babadag, Judecătoria Moinești, Judecătoria Rupea, Judecătoria Onești, Judecătoria Tecuci, Judecătoria Liești, Judecătoria Piatra-Neamț, Judecătoria Constanța, Judecătoria Brăila, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Medgidia, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Deva, Judecătoria Zimnicea, Judecătoria Sânnicolau Mare, Judecătoria Lugoj, Judecătoria Baia Mare și Judecătoria Carei.

2. Într-o altă opinie s-a apreciat că tratamentul sancționator se aplică în conformitate cu modalitatea descrisă la pct. 1 de către instanța de trimitere.

Astfel, se aplică regulile recidivei postcondamnatorii cu privire la pedepsele stabilite pentru infracțiunile (B) și (C), rezultanta fiind ulterior contopită, potrivit regulilor concursului de infracțiuni, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (A), concurentă atât cu infracțiunea (B), cât și cu infracțiunea (C).

În argumentarea acestei opinii s-a invocat faptul că pedeapsa rezultată în urma aplicării tratamentului penal al recidivei postcondamnatorii este o pedeapsă unică.

În acest sens s-au pronunțat următoarele instanțe: Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Pitești și instanțele arondate, Tribunalul Călărași, Tribunalul Bacău, Tribunalul Caraș-Severin, Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Brașov - Secția penală, Tribunalul Olt, Tribunalul Dolj, Judecătoria Caracal, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Reșița, Judecătoria Caransebeș, Judecătoria Galați, Judecătoria Șimleu Silvaniei și Judecătoria Bistrița.

VI. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin Decizia nr. 14 din 12 iunie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.086/1/2019, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit că dispozițiile art. 43 alin. (2) din Codul penal presupun ca toate infracțiunile concurente să fie săvârșite după condamnarea definitivă neexecutată sau executată parțial, acestea nefiind aplicabile în ipoteza în care una dintre infracțiuni este în concurs și cu cea care constituie primul termen al recidivei.

Cât privește solicitarea instanței de trimitere de stabilire a mecanismului de aplicare a pedepsei, raportat la ansamblul condamnărilor suferite de inculpat, la succesiunea acestora și la tipurile pluralităților de infracțiuni identificate, s-a stabilit că nu întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

VII. Dispoziții legale incidente

Art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal - Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni

"(1) În caz de concurs de infracțiuni se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;"

Art. 40 alin. (1) și (2) din Codul penal - Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente

"(1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 39.

(2) Dispozițiile art. 39 se aplică și în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă."

Art. 43 alin. (1) din Codul penal - Pedeapsa în caz de recidivă

"Dacă înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de recidivă, pedeapsa stabilită pentru aceasta se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta."

Art. 104 alin. (2) din Codul penal - Revocarea liberării condiționate

"Dacă după acordarea liberării cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, care a fost descoperită în termenul de supraveghere și pentru care s-a pronunțat o condamnare la pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă liberarea și dispune executarea restului de pedeapsă. Pedeapsa pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor de la recidivă sau pluralitate intermediară."

Art. 105 alin. (1) din Codul penal - Anularea liberării condiționate

"Dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana condamnată mai săvârșise o infracțiune până la acordarea liberării, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea acestui termen, liberarea se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară."

VIII. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată opinia scrisă a unor specialiști cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării.

Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara a apreciat că sesizarea nu îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, având în vedere faptul că dezlegarea chestiunii de drept rezultă din cuprinsul

Deciziei nr. 14/2019, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, iar o eventuală hotărâre prealabilă pronunțată ar antama fondul cauzei.

Facultatea de Drept din cadrul Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași a apreciat că, dacă o infracțiune este concurentă cu o altă infracțiune, care reprezintă (parțial) primul termen al unei recidive, aceasta nu poate fi concurentă și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen al aceleiași stări de recidivă.

În măsura în care a fost comisă anterior pronunțării definitive a hotărârii de condamnare pentru infracțiunea care a generat pedeapsa reținută inițial ca prim termen al recidivei, această infracțiune este concurentă doar cu respectiva primă infracțiune, iar nu și cu aceea care constituie al doilea termen al recidivei (indiferent când este descoperită/judecată/când rămâne definitivă pedeapsa). Prin urmare, pedeapsa ce se stabilește pentru aceasta va face parte din primul termen al recidivei, urmând a se stabili o pedeapsă rezultantă (primul termen al recidivei) din pedepsele pentru infracțiunile concurente respective (la nevoie, operând proceduri de descontopire față de pedepse rezultante deja fixate), pentru a se soluționa, sub aspect sancționator, concursul de infracțiuni ce dă naștere primului termen al stării de recidivă. Ulterior, față de această pedeapsă rezultantă a concursului de infracțiuni (reprezentând adevăratul prim termen al stării de recidivă - dacă sunt întrunite condițiile legii) urmează a se aplica regulile recidivei (postcondamnatorii), cumulându-se cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea din al doilea termen al recidivei respective.

Facultatea de Drept din cadrul Universității "Babeș-Bolyai" a opinat în sensul că, dacă o infracțiune este concurentă atât cu infracțiunea ce constituie primul termen al recidivei, cât și cu cea de la termenul al doilea, se aplică mai întâi tratamentul sancționator al recidivei postcondamnatorii, iar apoi pedeapsa astfel obținută se contopește potrivit regulilor de la concurs cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea concurentă cu cele două fapte din structura recidivei postcondamnatorii.

Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a apreciat că: "În cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C)."

IX. Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Opinia judecătorului-raportor este în sensul că soluția indicată la pct. 2 din dispozitivul încheierii de sesizare, care implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între

pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C), considerând că intervenția recidivei duce la ruperea concurenței dintre infracțiunile (A) și (C), este în concordanță cu prevederile art. 43 alin. (2) din Codul penal și art. 79 alin. (2) din același cod care instituie regulile privind concursul dintre cauzele de agravare a pedepsei.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, reține următoarele:

În conformitate cu dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, "Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

Astfel, în raport cu textul legal mai sus enunțat, se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor trei cerințe:

- instanța care a formulat întrebarea să fie investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;
- soluționarea pe fond a cauzei să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării;
- chestiunea de drept supusă analizei să nu fi primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și să nu facă obiectul unui asemenea recurs în curs de soluționare.

În speță sunt îndeplinite toate cerințele cumulative anterior enunțate.

Curtea de Apel București este investită, în Dosarul nr. 12.265/299/2019, cu soluționarea apelului declarat de inculpatul S.C.A. împotriva Sentinței penale nr. 788 din 19 noiembrie 2019, pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București.

Rezolvarea dată chestiunii de drept expuse în încheierea de sesizare este susceptibilă a avea consecințe juridice directe asupra modului de soluționare a fondului cauzei.

În fine, din verificările efectuate a rezultat că problema de drept ce face obiectul sesizării nu a primit o rezolvare anterioară printr-o hotărâre prealabilă sau printr-o decizie de recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs, aflat în curs de soluționare.

În consecință, sesizarea este admisibilă, întrunind condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală.

Cu privire la fondul chestiunii de drept:

În conformitate cu dispozițiile art. 43 alin. (2) din Codul penal, când înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată sunt săvârșite mai multe infracțiuni concurente, dintre care cel puțin una se află în stare de recidivă, pedepsele stabilite se contopesc potrivit dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni, iar pedeapsa rezultantă se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta.

Conform dispozițiilor art. 79 alin. (2) din Codul penal, dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor referitoare la circumstanțele agravante, infracțiune continuată, concurs sau recidivă.

Prin raportare la dispozițiile legale enunțate, operațiunea de aplicare a regulilor privind concursul de infracțiuni se realizează anterior operațiunii de aplicare a regulilor privind recidiva postcondamnatore.

Ca atare, soluția indicată la pct. 2 din dispozitivul încheierii de sesizare, care implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei postcondamnatore prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C), considerând că intervenția recidivei duce la ruperea concurenței dintre infracțiunile (A) și (C), este în concordanță cu prevederile art. 43 alin. (2) din Codul penal și ale art. 79 alin. (2) din Codul penal care instituie regulile privind concursul dintre cauzele de agravare a pedepsei.

Prin Decizia nr. 42 din 13 octombrie 2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiunile Unite - aplicabilă și după intrarea în vigoare a noului Cod penal - s-a stabilit că: "În cazul în care instanța este investită prin același act de sesizare cu judecarea a două infracțiuni intenționate, săvârșite de același inculpat, dintre care una anterior și cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendare condiționată a executării pedepsei, sunt aplicabile exclusiv dispozițiile art. 85 din Codul penal anterior.

Pedeapsa ce va fi executată urmează a fi determinată astfel:

- se vor aplica pedepse pentru fiecare dintre cele două infracțiuni deduse judecării;

- se va dispune anularea suspendării condiționate a executării pedepsei pronunțate anterior;

- se va contopi, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, pedeapsa a cărei executare a fost inițial suspendată condiționat cu pedeapsa care a atras anularea acestei, putându-se adăuga un spor de pedeapsă;

- pedeapsa rezultantă, astfel determinată, se va contopi, după caz, conform regulilor prevăzute la recidiva postcondamnatoreie sau pluralitatea intermediară, cu cea stabilită pentru fapta săvârșită în termenul de încercare, putându-se adăuga un spor de pedeapsă."

În considerentele deciziei s-a statuat că "infracțiunile săvârșite în stare de recidivă nu pot fi considerate în concurs cu cele comise mai înainte ca hotărârea de condamnare anterioară să rămână definitivă. Sfera concursului de infracțiuni, cu pluralitatea infracțională, s-a închis prin rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pentru una dintre infracțiunile concurente și, ca atare, tot ceea ce precedă alcătuiește concursul, iar tot ce urmează constituie recidivă".

Argumentele instanței supreme își păstrează valabilitatea și în prezent.

Așadar, infracțiunile săvârșite în stare de recidivă nu pot fi considerate în concurs cu cele comise mai înainte ca hotărârea de condamnare anterioară să fi rămas definitivă, relevantă pentru primul termen fiind condamnarea definitivă, iar sfera concursului de infracțiuni cu pluralitate infracțională s-a închis prin rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pentru una dintre infracțiunile concurente.

Astfel, infracțiunea nou-descoperită va face parte din structura primului termen al recidivei, iar prin aplicarea dispozițiilor art. 38 și 39 din Codul penal pedeapsa rezultantă va deveni prim termen al recidivei.

Pentru considerentele mai sus arătate, Înalta Curte de Casație și Justiție va admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală în Dosarul nr. 12.265/299/2019 și va stabili că, în cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatoreie, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei postcondamnatoreie prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C).

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București - Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 12.265/299/2019, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea

dezlegării de principiu a următoarei chestiuni de drept: "În cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică: 1) Aplicarea întâi a regulilor recidivei postcondamnatorii cu privire la pedepsele stabilite pentru infracțiunile (B) și (C), rezultanta fiind ulterior contopită, potrivit regulilor concursului de infracțiuni, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (A), concurentă atât cu infracțiunea (B), cât și cu infracțiunea (C)? sau 2) Aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicabile ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C), considerând că intervenția recidivei duce la ruperea concurenței dintre infracțiunile (A) și (C)?"

Stabilește că, în cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei postcondamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C).

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 iulie 2020.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE judecător DANIEL GRĂDINARU	Magistrat-asistent, Ana-Maria Deaconescu- Belulescu
---	---